

BESLUT

2016-02-08

Dnr: 15/03189

SAKEN

Aktuellt, SVT2, 2015-11-17, inslag om bekämpning av terrorism; fråga om mediets genomslagskraft

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

INSLAGET

Inslaget, som sändes fyra dagar efter terrorattentaten i Paris, handlade om hur tonen har skärpts i Frankrike gällande hur man ska komma åt Islamiska staten (IS). I inslaget intervjuades ordföranden för den säkerhetspolitiska tankesmedjan CRSI (A). Intervjun påannonserades enligt följande.

Terrorattackerna har skärpt tonen i Frankrike om hur man ska komma åt IS. Det visade sig också när SVT i dag träffade den franske terrorexperter A. Han varnar för att Europa är på väg att dras in i det största kriget sedan 1945.

A sa att krigsbegreppet har förändrats och att kriget är på väg tillbaka till Europa. Han menade att Europa har blivit främmande för våld efter många år av fred, men sa att man nu skulle tvingas både möta döden och själv döda. Han tog upp att flera av attentatsmännen var franska medborgare med koppling till terrororganisationen IS. Vidare sa han följande enligt den svenska översättningstexten.

Den stora förändringen består i att IS använder våra egna ungdomar som infanteri-soldater mot oss. Det rör sig om minst 5 000 – 6 000 i Frankrike. Det andra ledet av ungdomar, som kanske inte tar till vapen just nu, men som milt uttryckt sympatiserar med terroristerna är enligt franska underrättelseuppgifter cirka 100 000 – ett enormt antal!

Reportern sa att tusentals unga européer strider för IS i Syrien och Irak samt att i våras gav deras ledare order om att kriget också ska föras i Europa. Reportern sa

vidare att A menar att extremister endast kan stoppas på ett sätt. Avslutningsvis sades följande enligt den svenska översättningstexten.

(A) - Vi måste döda alla européer som strider mot oss i Syrien och Irak innan de återvänder och dödar oss. Det tar emot för politikerna att säga så, men dagens situation kräver det. (Programledaren) - [...] hårda ord i Frankrike.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att intervjupersonen manade till krig och i bakgrunden syntes korsfarardockor vilket anmälaren anser är en tydlig symbolik. Anmälaren anser vidare att inslaget saknade en inramning, en kommentar eller en kritisk fråga som satte intervjupersonen i ett sammanhang. Anmälaren anser att intervjupersonen presenterades som en neutral kommentator till efterspelet av terrordåden i Paris och fick föra fram personliga åsikter helt okommenterat.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft och anför följande.

Inslaget var en del i *Aktuellt* som tisdagen den 17 november dominerades av situationen efter terrorattentaten i Paris den 13 november. Terrorattentaten i Paris och den efterföljande jakten på terrorister och det utökade kriget mot IS behandlades utförligt och i en mängd olika vinklar av SVT. Enbart i den aktuella nyhetssändningen medverkade en norsk journalist som diskuterade extremism och jämförde terroristerna med Anders Bering Breivik. SVT:s korrespondent rapporterade direkt om franska polisens jakt på de överlevande terroristerna. Det rapporterades att Frankrike begärt hjälp från övriga EU-länder i kriget mot IS och den svenska försvarsministern frågades utförligt ut om detta och vad det kunde få för konsekvenser för Sverige att bistå Frankrike i kriget mot IS. En SVT-reporter med stor kunskap om IS intervjuades om rekryteringen bland svenska ungdomar till striderna i Syrien och Irak.

Som ordförande för CRSI är A, som intervjuades i egen miljö på hans kontor, etablerad i den franska säkerhetsdebatten och medverkade bland annat samma dag i den amerikanska tv-kanalen Bloomberg och senare samma vecka i dagstidningen Le Figaro.

Den medverkande terrorexperten var en tillfälligt medverkande som presenterades som advokat, före detta fallskärmsjägare och ordförande för en säkerhetspolitisk tankesmedja, inte som en neutral kommentator.

Programledaren poängterade tydligt i avnonsen att det var hårda ord som användes av A.

Men uttalandena speglade på så vis den uppjagade stämningen i Frankrike dagarna efter attentaten under den pågående jakten på de skyldiga. Uttalandena speglade, om inte i exakta formuleringar så i innehåll vad också det franska politiska ledarskiktet framförde under dagarna som följde terrorattentaten.

I ett tal i parlamentet tre dagar efter attentaten i Paris talade president Hollande om att ”Vi är i krig mot jihadistisk terrorism som hotar hela världen” och målet var att krossa IS.

Även USA:s president Obama talade dagarna efter attentaten om att målet var att ”försvaga och sedan krossa denna barbariska terrororganisation.”

Av inslaget och kontexten i SVT:s hela bevakning av terrorattentaten framgår att det som skedde var ett verk av extremister, uttalandena är alltså inte att betrakta som ett skuldbeläggande av en hel religion eller folkgrupp. I inslaget förekom inga uppmaningar till våldsbrott eller hot mot vare sig enskilda personer eller folkgrupper. Ord som döda och krossa får i de sammanhang de användes ses som retoriskt språkbruk, inte som bokstavliga.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att programföretaget måste visa varsamhet när det gäller program eller inslag som kan uppfattas uppmana till brott, som innebär ett förhärlikande av brott och brottslingar eller som uppmanar till särskilt hänsynslöst beteende. Den innebär också att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot något av könen, mot människor med viss hudfärg, nationalitet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att A genom sin avslutande kommentar gav uttryck för en kontroversiell åsikt som kunde uppfattas som stötande och att det kan diskuteras om SVT, genom att sända inslaget så okommenterat som skedde, tagit tillräcklig hänsyn till bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden anser dock inte att inslaget strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Therese Köster.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Therese Köster